

יציאות¹ השבת שתיים שהן ארבע –

The **יציאות** of **שבת** are two; which become four

OVERVIEW

The **משנה** begins **שבת** with laws concerning carrying from one **רשות** to another. **תוספות** will explain why the **מסכת** begins with the laws of **הוצאה** instead of following a seemingly more reasonable pattern.

תוספות asks:

הקשה רבינו יצחק בן אשר דדיני הוצאות שבת היה לו לשנות גבי אבות מלאכות –

The **ריב"א** asked; the **משנה** should have taught the laws of **שבת** in conjunctions with the **מלאכות**. It should have been taught -

אחר פרק כלל גדול לקמן (דף עג,א) –

Later after פרק כלל גדול -

דהתם קתני אבות מלאכות מ' חסר אחת וקתני הוצאה לבסוף

For there the **משנה** teaches the thirty-nine **מלאכות** and **הוצאה** is mentioned as the last **מלאכה**, so why do we start the **מסכת** with **הוצאה** before we even mentioned the **מלאכות**?²

תוספות suggests a different order in **שבת**:

והוה ליה להתחיל כסדר בדברים דמיירי בערב שבת מבעוד יום –

And the **תנא** should begin in the following order; the things that are relevant **שבת** when it is still day (Friday) -

כגון לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה³ אין שורין דיו וסמנין⁴ ואין צולין בשר⁵ –

For instance the **משניות** of 'the tailor should not go out with his needle close to nightfall', 'we do not soak ink or dye', and 'we do not broil meat'. We should begin with these **משניות** for they teach us laws of **ע"ש** before nightfall⁶ -

¹ The word **יציאות** actually means 'going out' (from one domain to another); however in our **משנה** it means 'taking out' (from one domain to another). See following **יציאות** ד"ה יציאות.

² It seems that **תוספות** is asking a dual question. First the **מלאכות** should have been mentioned and then explained. Second **הוצאה** is the last of the **מלאכות** enumerated in **פרק כלל גדול**; why start explaining it before the others.

³ לקמן יא,א.

⁴ לקמן יז,ב.

⁵ לקמן יט,ב.

⁶ When **תוספות** states that the **משניות** should begin with **החייט** (which is based on **הוצאה**), he is not contradicting what he initially asked that **הוצאה** should be taught after **גדול**. There are two types of **משניות** discussed here. The **משניות** of **שורין** ואין **צולין** etc. are specific instructions how one conducts himself before **שבת** and during **שבת**. The **משניות** of **גדול** (including the **מלאכות**) and our **משנה** are discussing the general

ואחר כך במה מדליקין וכירה ובמה טומנין⁷ שהם דברים הנוהגים עם חשיכה –

And afterwards the משניות should continue with the פרקים of כירה במה מדליקין, and afterwards with the פרקים of טומאת אוכלים.

ואחר כך במה בהמה ובמה אשה יוצאה⁸ דברים הנוהגים בשבת עצמו –

And afterwards the פרקים of במה בהמה and במה אשה יוצאה which are things that happen on שבת day -

ושוב אבות מלאכות של שבת⁹ –

And then the משנה should teach us regarding the מלאכות of שבת.

מסכת seeks to support this type of order in a:

ודרך התנא לשנות כסדר זה כמו שמצינו בפסחים –

For it is customary for the תנא to teach in this order (meaning, following a timeline) **as we find** regarding מסכת פסחים -

דמתחיל בליל י"ד¹⁰ ושוב בי"ד¹¹ ושוב בשחיטת פסחים¹² שהוא בין הערבים –

Where the מסכת begins with laws regarding the night to the fourteenth of ניסן and continues regarding the fourteenth and continues with the laws regarding שחיטת הפסחים which takes place on the afternoon of the fourteenth -

ואחר כך שונה מאכילת פסחים¹³ שהוא בלילה –

And then the תנא teaches regarding **eating the פסחים** which takes place **at night** of the fourteenth to the fifteenth. We see that the תנא follows a chronological order; the same should be here in מסכת שבת.

תוספות offers an additional example where we follow a chronological order:

וְכֵן בְּיוֹמָא מֵתַחִיל בִּז' יָמִים קֹדֶם יוֹם הַכְּפוּרִים ¹⁴—

And similarly in מסכת יומא it begins with ‘seven days before יוה"כ

ואחר כך בערב יום הכפורים ואח"כ ליל יום כפור¹⁵ -

framework of שבת הלכות; they are not specifically oriented to teach us the actual do's and don'ts of שבת. It appears that besides the first משנה, the beginning of the מסכת (up to פרק כלל גדול) gives priority to the specific laws and not to the general framework. Therefore תוספות argues that our first משנה which is not a specific directive should be placed after the אבות מלאכות are enumerated in פרק כלל גדול and the משניות should begin with לא יצא וכו'. See מהרש"א.

⁷ These (פרקים ב' ג' וד' במה סומנין and במה מדליקין, כירה) are respectively.

⁸ ו' and פרקים ה'

⁹ אבות מלאכות (our משנה) should follow (somewhere) after the מלאכת הוצאה.

¹⁰ פסחים ב.א.

¹¹ See פרק תמיד נשחט until פסחים יא,ב ואילך.

¹² פרק ה' תמיד נשחט

13. פרק י' ערבי פסחים

14 יומא ב.א.

15 יֹמָא יְהִיא וּבִ

And then ערב יו"כ and then the night of יו"כ. We should follow a similar order here?!

answers: תוספות

– **ותירץ דהוצאה חביבא ליה לאקדומי משום דממשנה זו שמעינן כמה דברים –**

And the תנא answered that הוצאה is dear to the תנא so he begins with מסכת. It is **because we derive many laws from this משנה**, including -

– **הוצאה¹⁶ והכנסה¹⁷ דעני ועשיר ודבעינן עקירה והנחה¹⁸ ושנים שעשאוה פטורין¹⁹ –**

The הוצאה of the poor and rich man, that עיקרה והנחה are required, and that two people who did מלאכה together are פטור –

וידו של אדם חשובה לו כד' על ד'²⁰ וידו של אדם אינה לא כרשות היחיד ולא כרשות הרבים –
And that a person's hand is considered as a place of four by four טפחים, and that a person's hand is neither like a רה"י nor like a רה"ר²¹.

offers an alternate explanation why the מסכת begins with יציאות השבת תוספות

– **ורבינו תם מפרש דדבר ההוא רגיל הש"ס לשנות תחילה –**

And the ר"ת explains that it is usual for the ש"ס to teach first, things that occur frequently; carrying is a מלאכה which occurs more frequently than others, therefore the משנה teaches it to us first.

offers support for this contention: תוספות

– **וכן במסכת בבא קמא (דף ב,א) השור והבור המבעה וההבער²² ולא נקט כסדר הפרשה –**

And similarly in the order of אבות נזיקין the four mentions the משנה where the מסכת ב"ק of **השור והבור והמבעה וההבער** and the תנא **did not mention them in the order in which they are written in the פרשה.** Rather the משנה mentions them in the order of their frequency. Damage from a שור is more likely than damage from a בור, etc.

offers an additional proof to this contention: תוספות

– **וכן מפרש רב האי גבי ד' צריכין להודות בפרק הרוואה (ברכות דף נד,ב) –**

¹⁶ רה"ר means carrying out from a רה"י to a רה"ר.

¹⁷ רה"י means carrying in from the רה"ר to the רה"י.

¹⁸ Merely transferring an item from one domain to another does not constitute חייב. One must pick up the item in the originating domain (עקירה) and place it down at rest in the other domain (הנחה).

¹⁹ לקמן ג,א. When between the עני and the בעה"ב, one made an עקירה and the other a הנחה they are both פטור.

²⁰ לקמן ג,א. The hand is considered a מקום חשוב for עקירה והנחה as if it were a ד' על ד'.

²¹ לקמן ג,ב. When the hand is in a different רשות than the body it is not considered to be at rest in either רשות.

²² There is a dispute there whether שור refers to קרן which is found in לה-לו, or whether שור refers to רגל which is found in לה-לו. See השור ב"ק ד' השור. In any event בור precedes them in לה-לו. משפטים כב,ד. משפטים כא,ג-לד.

And similarly **האי רב** explained in **פרק הירואה** regarding the four which are required to give thanks²³ -

דלא נקט הש"ס כסדר הפסוק

That the ש"ס did not mention these four in the order in which they appear in the verses, but rather according to the frequency in which they occur. The same applies here by **מלאכת הוצאה**.

יציאות השבת offers an additional explanation why we begin with תוספות:

ועוד מפרש רבינו תם דפתח ביציאות משום דבעי למימר לא יצא החייט במחטו²⁴ -

And furthermore explains the ר"ת that the תנא began with השבת because he wanted to teach us **לא יצא החייט במחטו**, therefore he began with the laws of **הוצאה**.

anticipates a difficulty:

אף על גב דלא שנה המלבן משום אין נותנין כלים לכובס ולא המבעיר משום במה טומנין²⁵ -

Even though the תנא did not teach us the laws of המלבן as an introduction to the (מלבן²⁷ of מלאכה (which is forbidden because of the מלבן²⁶ of משנה), and the משנה did not teach the laws of המבעיר (making a fire) as an introduction to the טומנין (which addresses the concern of מבעיר), so why does the משנה of require the introduction of הוצאה לא יצא החייט!!

תוספות responds:

הוצאה הוצרך לשנות טפי משום דמלאכה גרועה²⁸ **היא כמו שאפרש**:²⁹

It was specifically necessary to teach הוצאה as an introduction to **לא יצא החייט**, **since הוצאה is a מלאכה גרועה as I will shortly explain.**

²³ The תהלים קז there states: ארבעה צריכין להודות יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שה' חולה וכו', ומי שה' חבוש כו'. In the order is, first חבוש בבית האסורים (פסוק י' יושבי חשך וגו' אסירי עני וברזל), then הולכי מדברות (פסוק ד' תעו במדבר), followed by פסוקים ד"ה ארבעה there תוספות See יורדי הים (פסוק כג יורדי הים באניות) and finally חולה (פסוק יח ויגיעו עד שער מות) are according to the danger, the most dangerous is mentioned first, while the גמרא gives priority to the frequency.

²⁴ This answer of the ר"ת agrees with the original premise of תוספות that the משניות should follow the time sequence beginning with **לא יצא החייט במחטו**; however for us to understand the reason for this prohibition it was necessary to teach us first that **הוצאה** is prohibited. See 'Thinking it over' # 1.

²⁵ See 'Thinking it over' # 2.

²⁶ See לקמן יז,ב. why תוספות did not ask regarding אין שורין דיו which he mentioned previously.

²⁷ לט אבות מלאכות (washing (wool) is one of the מלאכות.

²⁸ מלאכה. One may not even realize that הוצאה is an 'inferior' type of מלאכה; therefore it was necessary to mention איסור הוצאה first. See תוספות הרא"ש ומהר"ם. [Alternately; one may think that (since it is a גרועה) there should be no expansion of this prohibition. It should be confined only to the original איסור without adding any גזירות.]

²⁹ See (עמוד ד"ה פשט).

SUMMARY

The מסכת begins with מלאכת הוצאה either because we derive many laws from it, or because it occurs frequently, or it is an introduction to explain the משנה of לא יצא החייט.

THINKING IT OVER

1. The second answer of the ר"ת was that the תנא begins with מלאכה הוצאה because he wants to teach us the rule of לא יצא החייט במחטו (as initially suggested).³⁰ Seemingly if that is the (only) reason then the משנה should have mentioned briefly the איסור of הוצאה; why was it necessary to elaborate and mention all the details?!

2. תוספות states that the משנה does not mention הבערה as an introduction to the פרק of במה טומנין.³² Seemingly תוספות should have said that the משנה did not mention כירה which precede במה מדליקין and הבערה as an introduction to במה טומנין!³³

³⁰ See footnote # 24.

³¹ צל"ח ד"ה ודע.

³² See footnote # 25.

³³ See מהרש"א (הארוך).